

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาวะอากธร

อ.นฤมล ชมโฉม

☀ ความหมายของภาษีอากร ☀

1. ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาล**บังคับเก็บ**จากราษฎร และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี
2. ภาษีอากร คือ เงินได้หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้า หรือให้บริการในราคาทุน โดยรัฐบาล

แหล่งรายได้ของรัฐบาลไทย

1. ภาษีอากร บังคับเก็บจากประชาชนเข้าเป็นรายได้ของแผ่นดิน

2. รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร

2.1 รายได้จากเงินอุดหนุนและการให้

เงินฟ้าป่าช่วยชาติ / กองทุนช่วยชาติ

การบริจาคของประชาชนหรือองค์กรในประเทศ

เงินช่วยเหลือขององค์กรหรือรัฐบาลต่างประเทศ

2.2 รายได้จากการบริหาร รัฐจัดเก็บจากประชาชนที่มาติดต่อ หรือได้รับการบริการจากรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม

ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ผู้เสียค่าธรรมเนียมจะได้รับประโยชน์จากรัฐโดยตรง จากการให้บริการของรัฐ ต่างจากภาษีอากรเป็นการบังคับจัดเก็บโดยอาศัยอำนาจรัฐแต่ฝ่ายเดียว

ค่าใบอนุญาตต่าง ๆ เช่น ฆ่าสัตว์ ผลิตสุรา มีอาวุธปืน

ค่าภาคหลวง สัมปทานต่าง ๆ

ค่าปรับ ที่เก็บจากผู้ทีละเมิดกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของรัฐ

ประเภทของภาษีอากร (แบ่งตามการรับภาระภาษี)

- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย \Rightarrow บุคคลที่กฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่เสียภาษี
- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามความจริง \Rightarrow บุคคลที่กฎหมายมิได้บัญญัติให้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ต้องรับภาระจ่ายค่าภาษี

ภาษีทางตรง

จัดเก็บโดยมีวัตถุประสงค์ให้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตาม
กฎหมาย เป็นผู้รับภาระจ่ายค่าภาษี หรือผลักภาระภาษีไป
ให้ผู้อื่นได้ยาก

 ทำให้ผู้เสียภาษีพยายามหลบเลี่ยง จึงจัดเก็บได้ยาก การเก็บ
มากๆ ทำให้ผู้เสียภาษีท้อแท้ ไม่จูงใจให้คนทำงาน

 ในประเทศที่พัฒนาแล้วนิยมจัดเก็บภาษีทางตรง > ภาษีทางอ้อม
การผลักภาระภาษียังทำได้ เช่น นายจ้างจ่ายภาษีแทนลูกจ้าง
 ผู้ซื้อที่ดินจ่ายค่าภาษีแทนผู้ขายที่ดิน

ตัวอย่างของภาษีทางตรง

ได้แก่

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ภาษีมูลค่าเพิ่มของทรัพย์สิน
- ภาษีทรัพย์สิน
- ภาษีมรดก-การให้

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

- บุคคลธรรมดา
- นิติบุคคล
- บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล
- ผู้ได้รับประโยชน์

ฐานภาษี = เงินได้และทรัพย์สินที่ผู้เสียภาษีได้มา

ภาษีทางอ้อม

จัดเก็บโดยมีวัตถุประสงค์เปิดโอกาสให้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
ตามกฎหมาย สามารถ **ผลักภาระ** การจ่ายภาษีไปให้ผู้อื่นรับ
แทน

 เนื่องจากมุ่งจัดเก็บจากผู้บริโภคอุปโภคจำนวนมาก ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่รัฐ
จะจัดเก็บโดยตรงจากผู้บริโภคได้ทั่วถึง จึงต้องจัดเก็บผ่านทางผู้ผลิต
ผู้ขาย ผู้ให้บริการ

 ประเทศกำลังพัฒนา นิยมจัดเก็บภาษีทางอ้อม เนื่องจากทำรายได้
มากกว่าภาษีทางตรง

ตัวอย่างของภาษีทางอ้อม

ได้แก่

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ขายสินค้า / ให้บริการ)
- ภาษีสรรพสามิต (โรงงาน / สุรา / ยาสูบ)
- ภาษีศุลกากร (ผู้นำเข้า)

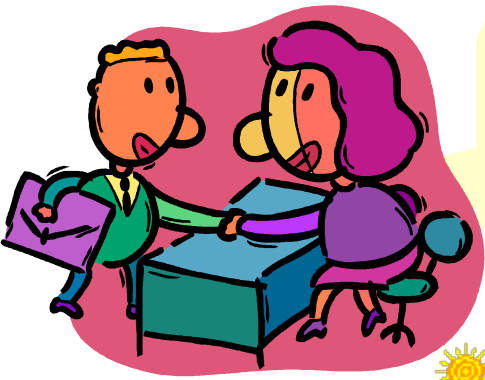

ผู้บริโภค

**ฐานภาษี = เงินได้และทรัพย์สินที่ผู้เสียภาษีได้มา
(เห็นได้ชัดเจนจาก VAT)**

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี

1. เพื่อหารายได้
2. เพื่อการควบคุมและพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ควบคุมการบริโภคของประชาชน
 - ส่งเสริมการออม
 - ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางธุรกิจการลงทุนภายในประเทศ
3. ภาษีอากรเพื่อการกระจายรายได้
4. เพื่อชำระหนี้สินของรัฐ

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

- ☀ มีความเป็นธรรม
- ☀ มีความแน่นอนและชัดเจน
- ☀ มีความสะดวก
- ☀ มีประสิทธิภาพ
- ☀ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ
- ☀ อำนวยความสะดวก
- ☀ มีความยืดหยุ่น
- ☀

โครงสร้างของกฎหมายภาษีอากร

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ได้แก่ บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือผู้ที่กฎหมายกำหนดไว้

ฐานภาษี หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุให้ต้องเสียภาษีอากร เช่น การมีรายได้ การมีทรัพย์สิน หรือการใช้จ่าย หรือในความหมายอย่างแคบ หมายถึง สิ่งที่ยอมรับอัตราภาษี

(ภาษีที่ต้องเสีย = ฐานภาษี X อัตราภาษี)

อัตราภาษีที่ใช้ในประเทศไทย

มี 3 แบบ ดูว่าอัตราภาษีจะผันแปรตามฐานภาษีในทางใด

อัตราก้าวหน้า คือ ฐานภาษีสูงขึ้น → อัตราภาษีจะสูงตาม

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราคงที่ คือไม่ว่าฐานภาษีจะเปลี่ยนแปลงไปทางใด อัตราก็เท่าเดิม

- ภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ภาษีสรรพสามิตเฉพาะ

อัตราถอยหลัง คือ ฐานภาษีสูงขึ้น → อัตราภาษีกลับลดลง

- ภาษีสรรพสามิต

ประเภทรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล แยกตามหน่วยงานที่จัดเก็บรายได้

1. กรมสรรพากร

- 1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล
- 1.3 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 1.4 ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 1.5 อากรแสตมป์
- 1.6 ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม
- 1.7 ภาษีอากรอื่นๆ และรายได้อื่นๆ

3. กรมศุลกากร

- 3.1 ภาษีขาเข้า
- 3.2 ภาษีขาออก
- 3.3 รายได้อื่นๆ

2. กรมสรรพสามิต

- 2.1 ภาษียาสูบ
- 2.2 ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน
- 2.3 ภาษีสุราและค่าผลประโยชน์
- 2.4 ภาษีเบียร์
- 2.5 ภาษีสรรพสามิต
- 2.6 ภาษี และรายได้อื่นๆ เช่น ภาษีไฟ ภาษีแก้ว ภาษีเครื่องหอม และเครื่องสำอาง ภาษีเรือ (เช่น เรือยอต์ซ์) ภาษีกิจการบริการ (เช่น สนามแข่งม้า สนามกอล์ฟ) ภาษีพรม ภาษีสรรพสามิตยานยนต์ ภาษีหินอ่อนและ หินแกรนิต ภาษีแบตเตอรี่ ภาษีเครื่องดื่ม และภาษีเครื่องไฟฟ้า (เช่น เครื่องปรับอากาศ โคม ระบายอากาศหรือผนัง)

วิธีการเสียภาษี

- ▶ **การประเมินตนเอง** โดยผู้เสียภาษีกรอกแบบ (ภ.ง.ด./ภ.พ./ภ.ธ.) ประเมินเงินได้และจำนวนภาษีที่ต้องเสีย และชำระภาษีด้วยตนเอง ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด
- ▶ **การประเมินโดยเจ้าพนักงานฯ** เจ้าพนักงานจะตรวจสอบว่า ผู้เสียภาษียื่นแบบประเมินตนเองถูกต้องหรือไม่ หรือไม่ได้ยื่นแบบประเมินตนเองไว้เลย ถ้าผู้เสียภาษียื่นแบบไว้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ยื่นแบบเสียภาษี เจ้าพนักงานฯ จะประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมพร้อมลงโทษทั้งทางแพ่ง และทางอาญา

วิธีการเสียภาษี (ต่อ)

▶ **การหักภาษี ณ ที่จ่าย** กฎหมายให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษีไว้
ทุกคราวที่จ่ายเงินได้และนำส่งกรมสรรพากรก่อนถึง
กำหนดเวลายื่นแบบ เช่น นายจ้างจ่ายเงินเดือน เดือนละ 20,000
บาท ถ้าต้องหักภาษีไว้ 500 บาท เพื่อนำส่งกรมสรรพากร จ่ายให้
ลูกจ้างจริง 19,500 บาท เมื่อถึงเวลายื่นแบบเสียภาษีลูกจ้างจะนำ
ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายมาหักจากภาษีที่ต้องชำระตามแบบได้

แบบ ภ.ง.ด. 90 มีภาษีต้องชำระ

15,000 บาท

หัก ภาษี ณ ที่จ่าย

6,000 บาท

จำนวนภาษีที่ต้องชำระ

9,000 บาท

ขั้นตอนการขอความเป็นธรรมในคดีภาษีอากร

- ☀️ **ขั้นที่ 1** ผู้เสียภาษียื่นแบบประเมินตนเอง
- ☀️ **ขั้นที่ 2** การประเมินโดยเจ้าพนักงานฯ (กรมสรรพากร)
- ☀️ **ขั้นที่ 3** ผู้เสียภาษีที่ถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมไม่เห็นด้วย ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมิน
- ☀️ **ขั้นที่ 4** เมื่อคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยแล้วยังไม่พอใจ จึงใช้สิทธิฟ้องศาลภาษีอากรกลางได้

โทษจากการไม่ปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร

โทษทางแพ่ง

1. เงินเพิ่ม (ดอกเบี้ย) 1.5% ต่อเดือน เศษของเดือนคิดเป็น 1 เดือน
กรณี : เสียภาษีช้าหรือไม่เสียภาษีตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

EX A ต้องเสียภาษีปี 2555 เป็นเงิน 1,000 บาท โดยนาย A ยื่นแบบเสียภาษีในวันที่ 1 ตค 2556 ?

A ยื่นแบบเมื่อ 1 ต.ค. 2556 (ตามกฎหมายให้เสียภาษีภายใน 1 ม.ค. – 31 มี.ค.56)

ต้องเสียเงินเพิ่ม = $1,000 \times 1.5\% \times 7 \text{ เดือน} = 105 \text{ บาท}$

A ต้องเสียภาษีพร้อมเงินเพิ่ม = $1,000 + 105 = 1,105 \text{ บาท}$

2. เบี้ยปรับ

จากการตรวจสอบพบว่า

ก. ยื่นแบบเสียภาษีขาดไป เสียเบี้ยปรับ 1 เท่า ของเงินภาษีที่
เสียขาด + เงินเพิ่ม (1.5 %)

ข. ไม่ยื่นแบบเสียภาษีได้เลย เสียเบี้ยปรับ 2 เท่า ของเงินภาษีที่
ไม่เสีย + เงินเพิ่ม (1.5 %)

EX A ยื่นแบบเสียภาษี 5,000 บาท อีก 10 เดือนต่อมาเจ้าพนักงาน
ตรวจพบว่าต้องเสียภาษี 8,000 บาท

A ต้องรับผิดชอบเสียภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มดังนี้

ภาษีที่ชำระไว้ขาด	=	3,000 บาท
เบี้ยปรับ 1 เท่า	=	3,000 บาท
เงินเพิ่ม	=	450 บาท
รวมต้องชำระภาษีเพิ่มเติม	=	<u>6,450 บาท</u>

ข. ไม่ยื่นแบบเสียได้เลย เสียเบี้ยปรับ 2 เท่า ของเงินภาษีที่ไม่เสีย + เงินเพิ่ม

ตามตัวอย่าง ถ้า A ไม่ยื่นแบบไว้เลย ต้องรับผิดชำระภาษีเพิ่มเติมดังนี้

ภาษีที่มีได้ชำระไว้เลย = 8,000 บาท

เบี้ยปรับ 2 เท่า = 16,000 บาท

เงินเพิ่ม = 1,200 บาท

รวมต้องชำระภาษีเพิ่มเติม = 25,200 บาท

3. โฆษทางอาญา

- ☀ - จงใจแจ้งความเท็จ แสดงหลักฐานเท็จ เพื่อหลีกเลียงการเสียภาษีอากร
 - ➔ ระวังโทษจำคุก 3-7 เดือน และปรับ 2,000-200,000 บาท
- ละเลยไม่ยื่นแบบแสดงรายการ เพื่อหลีกเลียงการเสียภาษีอากร
 - ➔ ระวังโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

แบบฝึกหัด

นายสุริยามีหน้าที่ต้องยื่นแบบประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี 2555 จำนวน 50,000 บาท แต่ปรากฏว่านายสุริยาไปเสียภาษีตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพียง 35,000 บาท ต่อมาในวันที่ 29 พฤษภาคม 2556 เจ้าพนักงานฯ ออกหมายเรียกให้นายสุริยามาจ่ายชำระภาษีให้ถูกต้อง **ดังนั้น นายสุริยาต้องเสียภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวนเท่าใด (แสดงวิธีการคำนวณ)**

แบบฝึกหัด

ในปี 2555 นายสงสัยมีหน้าที่ต้องยื่นแบบประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี จำนวน 9,000 บาท แต่ปรากฏว่านายสงสัยไม่ไปเสียภาษีตามระยะเวลาที่กำหนด โดยไปยื่นแบบเสียภาษีในวันที่ 6 กันยายน 2556

ดังนั้นนายสงสัยต้องเสียภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวนเท่าใด (แสดงวิธีการคำนวณ)

แบบฝึกหัด

นาย เค ทำงานได้รับเงินเดือนจากนายจ้างเดือนละ 35,000 บาท โดยเงินเดือนที่ได้รับจริงทุกสิ้นเดือนเท่ากับเดือนละ 34,125 บาท โดยนายจ้างหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แทนลูกจ้าง สิ้นปี ลูกจ้างมีภาษีตามแบบ ภงด. เท่ากับ 20,000 บาท **นายเค ต้องชำระภาษีเพิ่มเติมหรือขอคืนภาษีในปีนี้อย่างไร**

แบบฝึกหัด

- ▶ ภาษาทางตรงแตกต่างจากภาษาทางอ้อมอย่างไร จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบแต่ละภาษา
- ▶ กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร มีบทลงโทษอย่างไรบ้าง พร้อมอธิบาย
- ▶ วิธีการเสียภาษีมียกวิธี ได้แก่ อะไรบ้าง พร้อมอธิบาย

The End

ทดสอบย่อย (1 คะแนน)

ข้อที่ 1

นายสุริยามีหน้าที่ต้องยื่นแบบประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี 2555 จำนวน 120,000 บาท แต่ปรากฏว่านายสุริยาไปเสียภาษีตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพียง 85,000 บาท ต่อมาในวันที่ 30 มิถุนายน 2556 เจ้าพนักงานฯออกหมายเรียกให้นายสุริยามาจ่ายชำระภาษีให้ถูกต้อง **ดังนั้นนายสุริยาต้องเสียภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวนเท่าใด (แสดงวิธีการคำนวณ)**

ทดสอบย่อย (1 คะแนน)

ข้อที่ 2

ในปี 2555 นายสงสัยมีหน้าที่ต้องยื่นแบบประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี จำนวน 12,500 บาท แต่ปรากฏว่านายสงสัยไม่ไปเสียภาษีตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไปยื่นแบบเสียภาษีในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2556

ดังนั้นนายสงสัยต้องเสียภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวนเท่าใด (แสดงวิธีการคำนวณ)

ทดสอบย่อย (1 คะแนน)

ข้อ 3

นาย เค ทำงานได้รับเงินเดือนจากนายจ้างเดือนละ 45,000 บาท โดยเงินเดือนที่ได้รับจริงทุกสิ้นเดือนเท่ากับเดือนละ 42,750 บาท โดยนายจ้างหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แทนลูกจ้าง สิ้นปีลูกจ้างมีภาษีตามแบบ ภงด. เท่ากับ 45,000 บาท **นายเค ต้องชำระภาษีเพิ่มเติมหรือขอคืนภาษีในปีนี้เท่าใด**